

‘De nummer 14’

Kort verhaal

Gebaseerd op eigen ervaring in 1974

‘De nummer 14’

Eindelijk zondag. Vandaag gaat het dan echt gebeuren. Mijn moeder roept beneden aan de trap dat het tijd is en dat we over een paar minuutjes naar Eys vertrekken. Oh shit, dat is waar ook. Eerst nog naar de kerk. Daar heb ik totaal geen zin in. Maar ja, dat is bij ons verplicht. Als ik achttien ben, ga ik daar zeker niet meer heen, ondanks dat ik weet dat dit mijn ouders verdriet zal doen. Dat betekent nu nog drie jaartjes ieder zondag gaan. Ik trek mijn beige soulbroek aan: strak om het kontje en met de meest brede broekspijpen die ik in de winkel kon vinden. Dat geeft status en ik had bij het uitzoeken dan ook de duimstok van mijn broer meegenomen, zodat ik zeker wist dat ik de broek met de breedste pijpen kocht. Zoals altijd hangen mijn hemden weer netjes gewassen en gestreken in de kast. Ik kies voor het hemd met de lange afgeronde kraagpunten en de drukke felgroene print op zachtgroene achtergrond. Mijn bruine schoenen heb ik zelf gekocht en betaald. Mijn tante heeft een schoenenzaak met degelijke kwaliteitsschoenen waar we uiteraard allemaal ons schoeisel kopen, maar ik wilde persé de dikst mogelijke zolen en hakken en een afgeronde neus. Die waren alleen in Maastricht te koop en dat mocht alleen maar als ik ze zelf betaalde. Dat maakte mij niet uit, ik heb toch geld genoeg. Ik verdien verhoudingsgewijs veel met mijn kranten doordat ik deze in afgelegen gehuchten rondbreng. Er is geen hond die dat in deze streek in weer en wind wil doen en dus krijg ik extra provisie. En dan heb ik nog de inkomsten uit het werken bij de boeren op zaterdag. Klote, zwaar werk, wat verhoudingsgewijs weinig opbrengt. “Dat is ‘noaberhulp’ mijn jongen”, zo noemt mijn moeder de voor haar zo belangrijke burenhulp. Het snelst verdiende geld zijn de huis-aan-huis dodenadvertenties. Als ik de dodenklok hoor luiden, ben ik in mijn nopjes. Dan weet ik dat ik met anderhalf uur fietsen en rennen over de gehuchten tien gulden kan verdienen. Ik pak mijn gloednieuw zwart leren jasje. Ik kijk nog eens naar de mouw, maar er is echt niets te zien. Daar ben ik best trots op, want het is de gewoonte dat als iemand met een nieuw leren jasje op school komt, dat je dan moet laten zien dat het echt leer is. Dat doe je door er een brandende sigaret op uit te drukken. Als dit geen sporen nalaat, is dit het bewijs dat het echt leer is. Dus heb ik het gisteren stiekem geprobeerd op een mouw, want je gaat af als een gieter als je op het schoolplein een gat in je leren jasje brandt. ‘Hij heeft een nepper’, wordt dan door iedereen geroepen.

“Kom nou, we vertrekken”, roept mijn moeder weer onder aan de trap. Buiten hoor ik al het typische gepruttel van de twee-tact motor van de Wartburg. Ik kan niet begrijpen waar mijn vader die rust en het geduld vandaan haalt om iedere dag weer die accu in en uit die de auto te halen. Er is een probleem in het elektrische circuit van de auto, waardoor de accu niet meer tijdens het rijden oplaadt. Hoeveel monteurs al thuis zijn geweest, weet ik niet, maar niemand heeft de oorzaak kunnen vinden, laat staan oplossen. En dus, iedere keer als hij thuis komt: pijp stoppen en aanmaken, motorkap openen, accu losschroeven, klemmen afhalen, accu naar de garage, aansluiten op de acculader. En de volgende morgen weer precies andersom, behalve dat hij dan ook eerst zijn pijp aanmaakt. Dag in dag uit en inmiddels jaar in jaar uit.

Van de Eucharistieviering krijg ik niets mee. Het is ook altijd hetzelfde, dus dat kan prima op de automatische piloot. Daardoor heb ik in de kerk alle gelegenheid om me al te

verheugen op wat er vandaag gaat gebeuren. Ik ga voor het eerst in mijn leven mijn grote idool live in actie zien. Vandaag voetbalt het net gepromoveerde Roda JC tegen Ajax. Dat betekent dat ik met de fiets naar Kerkrade kan om daar Johan Crujff te kunnen bewonderen. Eigenlijk zou ik natuurlijk fan van Roda moeten zijn, maar als ik Ajax en dan vooral Crujff op Studio Sport zie, dan vind ik dat toch van een geheel andere orde dan ons provincieclubje. Het lijkt wel alsof de pastoor vandaag geen einde aan de preek kan vinden. Ik zie naast mij een man die zogenaamd aandachtig naar hem luistert. Hij heeft zijn ogen dicht en af en toe hoor ik toch echt een snurkje. Als mijn moeder me na afloop vijftwintig cent geeft om een kaarsje aan te maken, dan vraag ik aan God dat, als hij al werkelijk bestaat, Hij ervoor moet zorgen dat Crujff een paar schitterende goals maakt.

Als we naar huis rijden, moet ik halverwege de berg altijd naar links kijken. In het dal ligt een korenveld dat precies de vorm heeft van een heel grote walvis. Doordat de rest van grond er omheen in gebruik is als weidegrond voor de koeien, valt de vis in zijn omgeving extra op. Toeristen stoppen hier vaak midden op de weg om foto's te kunnen maken. Net voor dat we ons gehuchtje binnen rijden, is een scherpe bocht waarop een veldweg uitkomt en op de splitsing staat een van de meest karakteristieke bomen van Zuid-Limburg: een oude haagbeuk die door mijn oom in de vorm van een gigantische paddenstoel is gesnoeid. Tegen de steel is, zoals gebruikelijk in deze streek, een kruisbeeld geplaatst met tekst 'God zij met ons'. Waarom weet ik eigenlijk niet, maar de inwoners van de gehuchten die last hebben van kiespijn, lopen naar deze paddenstoel en bidden een rozenkransje voor de Heilige Apellonia. Gelukkig gaan wij bij kiespijn gewoon naar de tandarts, daar heb ik dan toch iets meer vertrouwen in en omdat we particulier verzekerd zijn, kunnen we bij hem dag en nacht terecht.

Ik mag niet vertrekken voordat ik heb gegeten, heeft mijn vader gezegd. Mijn oudste zus had wel in de gaten dat ik graag vroeg wilde gaan en ze had alvast het eten opgezet toen wij in de kerk waren. Als mijn moeder roept dat het eten klaar is, komen uit alle hoeken en gaten mijn broers en zussen en nog twee neefjes aanzetten. We zijn met z'n tiene, maar we hebben twaalf zitplaatsen aan de keukentafel, die ook vrijwel steeds bezet zijn. Aan een kant, tegen de muur, staat een lange houten bank die voor ons op maat is gemaakt en waar je met vijven ruim zit. Aan de andere kant vijf losse houten keukenstoelen en dan aan beide kopse kanten van de tafel nog twee stoelen. Als er toevallig veertien of vijftien man zijn om mee te eten, is dat ook geen probleem. Dan worden wat krukken bijgezet. Voor het eten wordt uiteraard eerst gebeden en tijdens het eten moeten we vooral rustig zijn. Als we te druk worden, neemt mijn moeder demonstratief een houten lepel en legt die voor haar bord. Niet dat ze daar ooit mee slaat, maar dan heeft ze iets om mee te dreigen. We mogen het eten zelf opscheppen, maar wat je opgeschept hebt, eet je ook op. Eerder mag je niet van tafel al duurt dat de hele dag. Vandaag mag ik bij wijze van hoge uitzondering het toetje overslaan en eerder van tafel om naar Kerkrade te vertrekken. Wel eerst bidden natuurlijk. Snel pak ik mijn fiets en doe om mijn brede broekspijpen de licht metalen klemmen die altijd aan mijn stuur hangen, zodat het stof niet vies wordt en niet tussen de trappers kan komen. Ik weet dat ik tijd zat heb. Het duurt nog twee uur voor de wedstrijd begint en het is maar veertien kilometers fietsen. Ik fiets zo hard mogelijk. Dat wil zeggen zo hard als ik kan zonder dat ik begin te zweten, want ik wil er wel piekfijn opstaan als de nummer 14 in

het veld komt. Na anderhalve kilometer, net voor het volgende gehucht, voelt mijn kont harde schokjes. Het zal toch niet waar zijn, denk ik, maar als ik naar mijn achterwiel kijk, wordt mijn vermoeden bevestigd: de achterband is zo plat dat het lijkt of het ijzer rechtstreeks op het asfalt staat. Verdorie, toch niet vandaag. Ik weet dat ik geen andere mogelijkheid heb. Ik til mijn fiets op en duw mijn hoofd onder de stang en leg deze op mijn schouder. Met mijn linker arm pak ik het stuur in het midden vast en met mijn rechter arm een trapper. Zo snel als ik kan, ren ik met de fiets om mijn nek naar huis. Het duurt niet lang voordat het zweet langs mijn hoofd en over mijn rug gutst, maar ik moet tempo blijven maken om het nog te halen. Als ik thuis aankom is mijn haar, dat ik tot op mijn schouders draag, tot in de punten doornat. “Heeft iemand een emmer water over je heen gegooid?” merkt een van mijn broers plagend op. Ik geef geen antwoord maar ga direct naar de garage. Ik neem de fiets van mijn schouder en ik draai deze meteen om, zodat deze steunt op zadel en stuur. Het gaatje heb ik snel gevonden, maar het lijkt een eeuwigheid te duren voordat de lijm begint aan te drogen. Ik besluit eerst maar een schoon overhemd te gaan aandoen. Ik neem het oranje hemd met de lange spitse kraagpunten en ik droog mijn haar met een handdoek. Eigenlijk moet ik het nu weer opnieuw in model föhnen, maar dat gaat te lang duren, dus borstel het ik zo goed als het kan in model. Mijn broer heeft veel meer krullen als ik. Pas gewassen haar brengt hij in model door met een brommerhelm rond te lopen totdat het haar droog is en als hij het 's avonds wast, gaat hij met de helm op naar bed. Mijn methode is veel eenvoudiger: ik verdeel mijn haar in twee gedeelten en maak links en rechts een staart die ik dan met doorzichtig plakband aan de kaak vastplak. Dan heb ik 's ochtends de haren enigszins sluik langs mijn hoofd hangen.

Als ik de band weer opgepompt heb, kijk ik op mijn horloge. Ik heb nog een uur voordat de wedstrijd begint. Dat moet lukken en ik stap snel weer op de fiets. Op precies hetzelfde punt als net, voel ik de fiets weer schokken. Verschrikt kijk ik naar de band: zo plat als wat. Verdomme, verdomme nog eens aan toe. Als het besef komt dat het mij nu nooit meer gaat lukken om op tijd in Kerkrade te zijn, word ik woest. Ik trap een paar keer hard tegen de fiets. Daarbij beschadig ik de neus van schoen. Potverdomme, potverdomme, ook dat nog. Het is allemaal de schuld van die klote fiets. Ik pak hem met twee handen vast, hef hem zo hoog mogelijk op en gooi hem dan met alle kracht over de weg. Er komt een auto aan en ik moet snel de fiets gaan oppakken. Ik kook van woede en kan niet ophouden met vloeken. Mijn besluit staat vast: die fiets zal moeten boeten voor wat hij mij heeft aangedaan. Ik ga hem opknopen aan het hoogste punt dat ik zie. Vloekend loop ik terug naar huis en mijn frustratie probeer ik te verminderen door af en toe de fiets weg te gooien. Thuis aangekomen, kijk ik waar het hoogste punt is: de antenne aan de gevel. Ik gooi mijn fiets aan de kant en loop naar de tuin. Daar pak ik de zware fruitladder en hijs deze op mijn schouders. De uitstekende spijker heb ik niet gezien, maar het scheuren van leer wel gehoord. Tot mijn grote schrik zie ik een winkelhaak in de schouder van mijn gloednieuw leren jasje. Allemaal de schuld van die fiets. Potverdomme, potverdomme. Ik neem een lang touw en loop met de ladder naar de gevel van het huis. Door mijn luid gevloek en getier, komen mijn broers en zussen om beurten naar buiten om te kijken wat er aan de hand is. Ze weten dat in een dergelijke situatie zwijgen en weggaan de beste optie is, maar ze zijn te nieuwsgierig en willen weten wat ik met die ladder van plan ben. Ik zet de ladder

tegen de gevel en met het touw klim ik naar boven. Van het hoogste punt probeer ik een eind van het touw om de bevestigingsbeugel van de antenne te gooien, het andere eind houd ik vast. Dat lukt na twee keer en ik laat het touw zodanig vieren dat het de grond raakt. Met het andere eind in mijn hand ga ik naar beneden. Ik pak de fiets, bind het touw erom heen en hijs de fiets tot aan de antennebeugel omhoog. Het eind van het touw knoop ik vast aan een muuranker.

“Het is niet praktisch, maar in theorie kan het”, hoor ik mijn broer tegen mijn zus zeggen.

“Wat bedoel je?”, vraagt zij.

“Kijk, het wiel hangt vrij, dus je zou zo in theorie de band kunnen gaan plakken, maar dat is toch lastig vanaf een ladder”.

Dan komt mijn vader naar buiten, hij kijkt naar mij, dan naar de fiets en tenslotte op zijn horloge. Hij haalt zijn schouders op en zegt: “Ik ben benieuwd hoe je morgen naar school gaat”.

De volgende dag sta ik om vijf uur op. Voordat ik de kranten kan gaan rondbrengen, moet ik eerst nog de fiets van de antenne halen, de band plakken, een trapper vervangen, het stoeltje rechtbuigen en het stuur rechtzetten. Mijn zus heeft gisteravond tot laat aan mijn jasje gewerkt. Ze heeft de voering eruit gehaald en een stuk leder er onder geplakt en de gescheurde stukken zo tegen elkaar geduwd, dat er niets meer van te zien is. De neus van mijn schoen ga ik straks met speciale crème proberen te herstellen. Als ik de stapel kranten ga ophalen, zie ik op de voorpagina staan: ‘Sublieme nummer 14 dolt Roda’. Ik kijk even naar mijn fiets, maar stop dan snel de kranten in de fietstas en rijd naar de gehuchten.

Sjef Leenen, april 2018.